

ימי הגועל-נפש

לדעתי, התקופה שבה אנחנו חיים כרגע בארץ הזאת תיזכר בהיסטוריה של עמנו בכינוי "ימי הגועל-נפש". רבים הם הגורמים שהביאו עלינו את "ימי הגועל-נפש", וכדי לנתח מדוע ואיך זה קרה, חייבים לכתוב מחקר שלם, המבוסס על עובדות. אני מאמין שספרים כאלה עוד ייכתבו בעתיד, אך ברשימה זאת אתעכב רק על שתי דוגמות אופייניות לגועל-נפש הפוקד אותנו והשולט עלינו בכל עוזו.

ראשית, בכוונתי להתייחס לתופעה ששמה הוא טו-אפילו בחלומותי הגרועים ביותר לא תיארתי לעצמי שברוך חסר הומור זה, שכתב כמה מחזות בורקאס מן הסוג התפל ביותר ופוליטונים חסרי ברק ואינטליגנציה מינימאליים, אדם שכתב ספר עלוב של מדרוך-תיירים, שהיה מזכה אותו, אולי, במישרה של פקיד זוטר בחברת נסיעות בינונית, יהפוך מנכ"ל של מה שנקרא לפני הרדיו והטלוויזיה הישראלים והראוי כיום לשם "קול אדוני מירושלים".

הצהרותיו המפוצצות והגסות, כמו, למשל, ההכרזה שהטלוויזיה צריכה לשרת את המדינה, מזכירות עד להחריד הווי השורר במדינות טוטליטאריות. ברור לכל בר-דעת, שבמיקרה של לפיד, הטלוויזיה לא באה לשרת את המדינה, אלא שיכבה חברתית מסוימת של נובורישים; של אלה שגרפו את המיליונים שלהם אחרי מלחמת ששת-הימים; של אלה שבנו וילות מעוררות גועל בטעמים המתנשא; של אלה שנתנו לחומי-רנות למלא כל חלק ריק במוחם הנבוב בלאו הכי, ושל כל אלה אשר חיכו בצד במשך שלושים שנה, כדי לגי מור את שאריות העוגה הלאומית.

הבה ננתח ביתר עמקות את ההכרזה הזאת, שהטל-וויזיה חייבת לשרת את המדינה. ממהי טלוויזיה זהו משחו קדוש? זהו בן-הכלל אמצעי-תיקשורת, שמטבעו חייב לשרת את האזרח ולא את הכוח השילטוני. נכון הדבר שברוב מדינות העולם (יוצאות מהכלל, במיקרה זה, הן אנגליה וארצות-הברית) הטלוויזיה הפכה להיות מכשיר יעיל ביותר של השילטון במטרה לטמטם את ההמונים, אך מי אמר שגם אנחנו חייבים ללכת בדרך זו? התשובה היא ברורה: המצדדים בגישה הזאת הם אנשי צמרת השילטון הנוכחי, החוששים לאבד את השליטה נוכח כישלונותיהם המחמירים בכל התחומים.

שילטונו של טומי לפיד וחבר מרעיו ברשות-השידור מסמל יותר מכל את הירידה התרבותית והרדיונות הרוחנית אליה הגענו בעידן זה של גועל-נפש. אל תבואו בטרוניות נגד איש-ירוח מהעולם הגדול, כשהם מביעים הסתייגות ממעשים המתחוללים כאן. לא כולם אנטי-שמים ולא כולם עושים זאת משינאת ישראל דווקא. פשוט אי-אפשר להסתיר את האמת, וכל אדם נבון מבין, שהחברה הישראלית הדרדרה למצב שבו ערך האדם החי הופך לעפרא דארעה.

תופעות כאלה, של שימוש גס מצד השילטון באמצעי-תיקשורת, ראינו בזמנו בארצות הדמוקרטיות העממיות, עת הרוסים השתלטו עליהן וחסלו באכזריות כל אישירוח שהביע דעה אחרת. תחתם מונו אנשים פרימיטיביים ביותר, במטרה לדכא את רוח האדם, למען

חיזוקה כביכול של הדוקטורה של הפרולטריון. תופעות כאלה נהוגות גם במדינות הלא-מפותחות בדרום-אמריקה, שבהן התחוללו מהפכות ימניות, והטלוויזיה הפכה לבדיחה ממשלתית מוכרת. עריצות היא עריצות ואין זה משנה אם היא באה משמאל או מימין. ולא אוסיף לתאר כאן את המצב במדינות ערב, שרובן ככולן מכירות אך ורק מיסטר אחד, היינו: דיקטטורה גסה שבה האדם מאבד כל ערך והשילטון, בעזרת הצבא, משתלט כאוות נפשו.

למרבה הפלא לא טומי לפיד האיש מעורר את כעסי. הוא בסך-הכל מבצע מה שאדוניו ביקשו ממנו, ביעילות פילית להפליא. אלה אשר מינו אותו, בידיעה ברורה מי האיש ומה הוא מייצג, הם ורק הם מהווים את מטרת התקפתו.

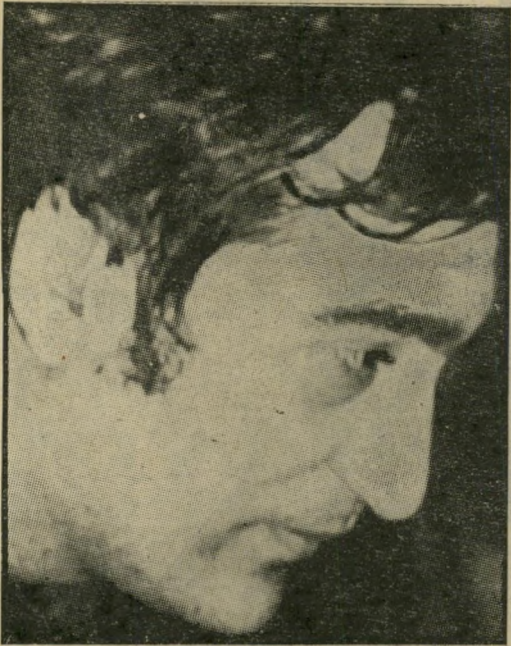
זבולון המר, שהוא שר החינוך והתרבות של היישוב הזה, עליו אני רוצה להצביע. אך תחילה עלי להסביר את עצמי. אישית לא סבלתי מעודי את אנשי המערך. לא ליקקתי אצלם דבש ומעולם לא שודר מחזה שלי בטלוויזיה הישראלית תחת שילטונם. כך שאינני יכול להחשב כאיש אשר הפסיד משהו עם נפילת המערך ועליית הליכוד. אך האמת האובייקטיבית בית חייבת להאמר: למרות הרישעות של אנשי המערך יש לומר לזכותם, שהיתה להם איזושהי בושא מסוימת, שכניתיקלו במילה המגונה הזאת, "תרבות", ולפחות השתדלו, למראית עין, להגן עליה.

חוששני שבזולון המר מייצג את הזרם האנטי-תרבותי ביותר בחיינו הציבוריים. הפיטפוט של חסר הברק, על חזרה למקורות ועל יהדות, נראה בעיני נבוב ומסולף לחלוטין. די לראות בטלוויזיה את הזמרים של קפה "פינת" הדיונוגוי מגלגלים עיניים בתוכנית "מורשה", כשהם שרים שירי-דת, או רבנים וליצנים אחרים, החובשים כילות שחורות וסרוגות, כשהם מדברים על מושג האלוהות. די לראות את הצבאות של מר המר, כדי להבין עד כמה הם דומים לכוהני הבעל, שאליהו הנביא האיצץ בהם לעוק לשמים כדי להוריד את האש, וכל אחד שקרא את התנ"ך ידע מה היה סופם.

כן, במר המר אף פעם לא ראיתי איש-תרבות, אלא דוגמה מובהקת של איש פוליטי הפועל בשיטה לניניסטית (דהיינו — שני צעדים קדימה וצעד אחד אחורה), המתחמק בתבונה מכל עימות ישיר, המציב בכל עמדה אפשרית את אנשי שלומם, במטרה ברורה להגיע אל פעם להיות ראש-משלה. ואם אכן יקרה כדבר הזה, יושלם המעגל של חזרה לגלות על אדמת ארץ-ישראל.

לכן אני קורא לכל אדם חושב, שהחיים חשובים לו בארץ הזאת, לקום בעוז וללא מורא ולהביע את דעתו, ולא לתת לאנשים המייצגים את ימי הגועל-נפש הזה להרוס את הכל. חובה לנסות להציל את מה שעוד ניתן להציל.

הדוגמה השנייה שברצוני להתייחס אליה במיסגרת זו היא המעשה בשתי החבורות שבאו לבניין הטלוויזיה עם שני קלצ'ניקובים, "לשוחח" עם הכתב לענייני הערב-ים, רפיך חלבי.

שמתי לב לתופעה משונה: מאז שקמה בארץ הזאת התנועה של גוש-אמונים, לא ראיתי או שמעתי, שאחד מצדיקיהם או אוהדיהם בא עם קלצ'ניקוב לשוחח עם איזה גנגסטר שברה מחו"ל ומצא מיקלט במדינה הזאת, או עם אחד מאלה שגונבים ומנצלים ומדלדלים את משאבינו הלאומיים עד לנקודת האפס.

הצדיקים האלה לא נזעקו מעולם נוכח העוול הסוציאלי שנגרם למאות אלפי אנשים בארץ הזאת אך בכל פעם שהיה נידמה להם, שקם איש חושב המנסה לנתח בצורה אובייקטיבית את מצבנו הלאומי, הם קמו והכריזו עליו מילחמה אידיאולוגית. והנה, כיום הם לא מסתפקים באידיאולוגיה, אלא באים "לשוחח" כשקלצ'ניקובים בידיהם.

כשלעצמי, הדבר היה ברור לי לחלוטין. זהו תהליך טבעי. בשעה שמפחיתים עונשים על מעשים חמורים ביותר שנעשו נגד ערבים (ולא אני האיש שיהלל את אנשי הפת"ח; "הקס להורנג השכם להורגו", אם כי הפיתרון הדרוש כאן הוא מדיני ולא צבאי) מקרבים את היום שבו גם יהודים אזרחי מדינת-ישראל, שדעו-תיהם לא ימצאו חן בעיני הקנאים האלה, יהיו נתונים בסכנה פיסית ממשית.

הימים הולכים ומחשיכים ברור לי שככל שאנשי גוש-אמונים יזעקו ביתר שאת את אהבתם לארץ-ישראל, כך נפסיד חלק אחר חלק, עד שנאבד את עצמאותנו הלאומית.

אני סבור, שככל שהמצב יסתבך, כך יגבר הדיכוי כלפי פנים. ואלה אשר לא יסבלו דעות אחרות, חייבים לדעת, שאם הם מתכוונים להשתמש באלימות, גם הצד שמנגד לא יישב בחיבוך ידיים. הזרוע שינאה יקצור, בסופו של דבר, את הטרורף.

יוסף מונדי, תל-אביב

עוד אמת מארץ-ישראל

ביום העצמאות האחרון השתתפתי ב"צעדת-השומרון"; וזאת ללא כל קשר עם מארגניה, אלא מתוך רצון להתערות בנופי הארץ, ולנשום קצת ריח אדמה ולהשתוף בשמש האביב.

בדרכי נתקלתי בעדר עיזים, מונהג על-ידי רועה ערבי, אשר לא הטרדה אותו העובדה שעיזיו מכרסמים בפה מלא את ציפות הגזע מכמה עצים שהצליחו לגדול בתחתית אחד הוואדיות; ואז חשבת על אימרתו של אותו סופר איטלקי — ויטוריו רוסי — שאמר כי, לדעתו, אין הערבים בני-המידבר, אלא הם אבות-המידבר! אילו היינו "מפקדים" בידיהם של "אבות" אלה את כל חבלי הארץ, אשר הצלחנו להחזיר להם את גלימתם הירוקה, כמה זמן היה חולף עד שהיו חוזרים ל"הדרם" הקמאי, הפראי, הטבעי? ומאיזו אווירה פסטוראלית יכלה ל"התברך" הארץ, אילו ה"תיירים" בה היו חוזים באכסטיקה של מחרשות עם יתדות-יער, הרתמות לחמור ואשה, המושכים יחד בעול! מחזה זה ניתן היה עדיין לראות בוואדי-ערה בתחילת שנות החמישים!

אינני רוצה כי יבינו אותי, הקוראים, שלא כהלכה, אולם לא בכדי נעקתה נשימתו של העולם העתיק כאשר נודע על ש"עם-העבדים", עוד בנדודו במידבר, קיבל על עצמו, בין היתר, כי "הארץ לא תימכר לצמיתות" ובניגוד לחוקי-המידבר, הזכות להחזיק בארץ נרכשת בטיפוחה, עיבודה ושימורה ואיננה מוקנית על-

ועל מנת לרכוש אהדתו של הציבור בארצות-הברית, הריני מציע לאמץ, ללא דיחוי, את פסק-הדין שחרף בית-המשפט האמריקאי המיוחד לתביעות על נכסים, לזכות האינדיאנים של סיוקס; אשר זיכה אותם ב"פיצוי של "זכויות-התחיקתיות" (הלגיטימיות) על כ-28 מיליון דונם (כשטחה של כל מדינת-ישראל) מ"אדמותיהם, שהוקרמו באיזור המקודש להם של ה"גבעות-השחורות, שברדום דאקוטה — על כל אוצרות הטבע והחקלאות — בשיעור (נוכחי) של כ-4.5 דולר לדונם. ההחרמה בוצעה לפני יותר מ-100 שנה ופסק-הדין הסופי ניתן רק בתחילת יוני השנה. ולכל ה"איסטיניסטים, אשר סולדים מלהיתלות על אילנות "מעריביים", יכול אני לספק רשימה בבליוגראפית "מזרחית" מעניינת וארוכה ביותר...

אחת מחולשותינו בעת האחרונה היא, שאין אנו מאמינים, באמונה שלמה, בזכויותינו ובדרשותינו, ו"שלא הצלחנו להשתחרר מאחד התסביכים שהגלות הטבעית בנו, "להתגלמד" (התגמדות גלמודה) על ספסל הנאשמים, על מנת להצטדק ולהגן בגישגוש (גישוש הססני ומגומם) על זכותנו הטבעית לכבוד לאומי הראוי לנו, כאומה שיויונית במישפחת האומות, אשר תרמו את חלקן בעיצוב מושגי התרבות על כל היבטיה. וכל זאת, במקום לקום כאיש אחד — כולל מדינאים, אלופי-מיל, עסקנים, או פונקציונרים ושאר פאולי-טיקאים למיניהם — ולהצביע ללא בושא ובקומה זקופה על ה"כבשה" האמיתית, על ה"רש" האמיתי ועל ה"תובע" האמיתי.

יעקוב סיניגליה, רמת-גן